

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Географічний факультет
Кафедра географії та менеджменту туризму

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан географічного факультету
Мирослав ЗАЯЧУК
«29» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ В ТУРИЗМІ

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

обов'язкова

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма Міжнародний туризм і туроперейтинг
(назва програми)

Спеціальність ІЗ "Туризм та рекреація"
(вказати: код, назва)

Галузь знань І "Транспорт та послуги"
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)
(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

Географічний
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська
(вказати: якими мовами читається дисципліна)

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни „Підприємництво та бізнес-адміністрування в туризмі” складена відповідно до освітньої програми „Міжнародний туризм і туроперейтинг”.

Розробник: доц. *Скутар Тетяна Дмитрівна*, доцентка кафедри географії та менеджменту туризму, к. геогр. н.

Викладач, що забезпечує читання навчальної дисципліни: доц. *Скутар Тетяна Дмитрівна*, доцентка кафедри географії та менеджменту туризму, к. геогр. н.

Погоджено

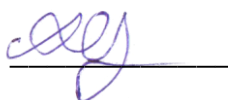
з гарантом ОП «Міжнародний туризм і туроперейтинг»

Олександр КОРОЛЬ

Затверджено на засіданні кафедри географії та менеджменту туризму
Протокол № 1 від «26» серпня 2025 року

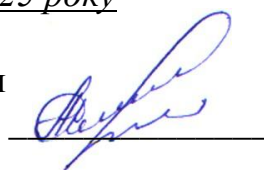
Завідувач кафедри географії та менеджменту туризму

Олександр КОРОЛЬ

Схвалено навчально-методичною радою географічного факультету
Протокол № 1 від «28» серпня 2025 року

Голова навчально-методичної ради географічного факультету

Наталія АНДРУСЯК

Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні в майбутніх фахівців системи знань із туристичного підприємництва та розкритті теоретико-методологічних засад процесного підходу до управління підприємством.

Пререквізити. Вихідна.

Ефективність засвоєння курсу підвищує вивчення таких навчальних дисциплін: „Візитний туризм”, „Ініціативний туроперейтинг”.

Результати навчання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має набути таких **компетентностей**:

- ЗК 1. Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності.
- ЗК5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК 7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми
- СК5. Здатність оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та управляти туристичною інформацією.
- СК6. Здатність до аналізу, прогнозування, планування бізнес-процесів та геопросторового планування у сфері туризму та рекреації.
- СК7. Здатність розробляти та впроваджувати інновації в діяльності суб'єктів туристичного ринку.

Програмні результати навчання:

- РН3. Застосовувати сучасні цифрові технології, методи та інструменти дослідницької та інноваційної діяльності для розв'язання складних задач у сфері туризму та рекреації.
- РН6. Аналізувати та оцінювати діяльність суб'єктів туристичного ринку, планувати результати їх стратегічного розвитку.
- РН7. Організовувати співпрацю зі стейкхолдерами, формувати механізми взаємодії суб'єктів туристичного ринку з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.
- РН8. Управляти процесами в суб'єктах індустрії туризму та рекреації на різних ієрархічних рівнях, які є складними, непередбачуваними і потребують нових стратегічних підходів.
- РН10. Приймати ефективні рішення у сфері туризму та рекреації щодо розв'язання широкого кола проблем, зокрема безпеки і якості туристичного обслуговування.
- РН11. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійних проблем, презентації результатів досліджень та проєктів у сфері туризму і рекреації.

Опис навчальної дисципліни
Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни												
<i>Підприємництво та бізнес-адміністрування в туризмі</i>												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид Підсум. контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	3,5	105	2	16	14	-	-	75	-	залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Підприємництво в туризмі					
Тема 1. Вступ до курсу „Підприємництво та бізнес-адміністрування в туризмі”	3	1	-			2
Тема 2. Суть та особливості підприємницької діяльності в туризмі	15	4	-			11
Тема 3. Бізнес-модель як передумова розроблення стратегії підприємства на ринку	16	2	3			11
Тема 4. Інновації як ключова умова успішного бізнесу	16	3	2			11
Модуль контроль	7	-	2			5
Разом за ЗМ 1	57	10	7			40
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Бізнес-адміністрування в туризмі					
Тема 5. Бізнес-процеси туристичних підприємств: сутність та класифікація	14	2	2			10
Тема 6. Бізнес-адміністрування як складова ефективної системи управління підприємством за сучасних умов	12	2	-			10
Тема 7. Інформаційне забезпечення процесу прийняття управлінських рішень	15	2	3			10
Модуль контроль	7	-	2			5
Разом за ЗМ 2	48	6	7			35
Усього годин	105	16	14			75

Тематика лекційних занять з переліком питань

№ з/п	<i>Назва теми з основними питаннями</i>
1	<p>Тема 1. Вступ до курсу „Підприємництво та бізнес-адміністрування в туризмі”</p> <ul style="list-style-type: none"> - Мета і завдання курсу. Компетентності та програмні результати навчання. - Силабус, структура змісту навчальної дисципліни. - Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни. - Інформація про навчально-методичні матеріали на платформі Moodle. - Академічна доброчесність.
2	<p>Тема 2. Суть та особливості підприємницької діяльності в туризмі</p> <ul style="list-style-type: none"> - Поняття, передумови та принципи підприємництва. - Функції підприємництва. - Ділові і психологічні якості підприємця. - Особливості туристичного бізнесу. - Ризики в туристичній діяльності.
3	<p>Тема 3. Бізнес-модель як передумова розроблення стратегії підприємства на ринку</p> <ul style="list-style-type: none"> - Поняття бізнес-моделі. - Методика побудови бізнес-моделі Канвас (Business Model Canvas). - Структура бізнес-моделі.
4	<p>Тема 4. Інновації як ключова умова успішного бізнесу</p> <ul style="list-style-type: none"> - Поняття про інновації в туризмі, їх види. - Особливості інновацій у туристичному бізнесі. - Методи генерації бізнес-ідей - Дизайн-мислення – успішна світова методика для створення інновацій.
5	<p>Тема 5. Бізнес-процеси туристичних підприємств: сутність та класифікація</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сутність процесного підходу до управління підприємством. - Суть поняття „бізнес-процес”. - Бізнес-процеси туристичних підприємств.
6	<p>Тема 6. Бізнес-адміністрування як складова ефективної системи управління підприємством за сучасних умов</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сутність та функції бізнес-адміністрування. - Принципи бізнес-адміністрування
7	<p>Тема 7. Інформаційне забезпечення процесу прийняття управлінських рішень</p> <ul style="list-style-type: none"> - Інформаційні системи та їх роль в діяльності сучасних підприємств. - Системи підтримки прийняття рішень.

Тематика практичних занять з переліком питань

№ з/п	Назва теми (питання/завдання)	
1	Назва:	Франчайзинг як ефективна модель ведення туристичного бізнесу
	Завдання:	Ознайомитися з кейсом, проаналізувати ситуацію і виконати завдання кейсу
	Результати:	Відповіді на завдання кейсу
2	Назва:	Інновації в туристичному бізнесі
	Завдання:	Підготувати презентацію про інновації в туристичному бізнесі.
	Результати:	Доповідь з презентацією
3	Назва:	Модуль контроль
	Завдання:	Виконати завдання контрольної роботи
	Результати:	Виконані завдання контрольної роботи
4	Назва:	Оцінка якості туристичної послуги/продукту
	Завдання:	Ознайомитися з методами оцінки якості туристичних послуг і виконати оцінку якості отриманої послуги/продукту туристичного підприємства (на вибір)
	Результати:	Звіт-презентація виконаної оцінки якості отриманої послуги/продукту
5	Назва:	Підтримка процесу прийняття рішень засобами MS Excel
	Завдання:	Розв'язати задачі, використовуючи інструменти „Диспетчер сценаріїв” та „Підбір параметра” MS Excel.
	Результати:	Розв'язані задачі
6	Назва:	Модуль контроль
	Завдання:	Виконати завдання контрольної роботи
	Результати:	Виконані завдання контрольної роботи

Завдання для самостійної роботи студентів

№ з/п	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
1	Вступ до курсу „Підприємництво та бізнес-адміністрування в туризмі”	Ознайомитися з силабусом курсу та навчально-методичними матеріалами на платформі Moodle	2
2	Механізми державної підтримки підприємництва в умовах війни	Ознайомитися з механізмами державної підтримки підприємництва в умовах війни	3
3	Бізнес-етика в туризмі	Ознайомитися з нормами бізнес-етики в туризмі	4
4	Соціальна відповідальність бізнесу	Визначити зміст та ознайомитися з прикладами соціально відповідального бізнесу	4
5	Франчайзинг у туризмі	Проаналізувати переваги і недоліки	11

	тичному підприємстві	франчайзингу в туристичному підприємстві	
6	Підприємництво та інновації в туризмі	Проаналізувати ризики інноваційної діяльності у туристичному бізнесі	5
7	Методи генерації бізнес-ідей	Ознайомитися з методами генерації бізнес-ідей	6
8	Бізнес-процеси туристичних підприємств: сутність та класифікація	Визначити бізнес-процеси туристичних підприємств	7
9	Сутність бізнес-адміністрування	Визначити функції бізнес-адміністрування	8
10	Системи підтримки прийняття рішень	Ознайомитися з системами підтримки прийняття рішень	8
11	Якість турпродукту - основа конкурентоспроможності туристичного підприємства	Проаналізувати чинники якості турпродукту	3
12	Управління якістю послуг туристичних підприємств	Визначити мету, цілі та завдання управління якістю туристичних послуг	4
13	Підготовка до модульних контрольних робіт	Підготуватися до модульних контрольних робіт	10
	Всього		75

Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання:

- розповідь;
- лекція (проблемна лекція; лекція-візуалізація);
- пояснювально-ілюстративний метод навчання;
- проблемний виклад навчального матеріалу;
- метод порівняння;
- дослідна робота та метод проекту;
- кейс-метод;
- електронне та інтерактивне онлайн-навчання ([Moodle](#), Google Meet);
- самостійна робота за програмою навчальної дисципліни.

Система контролю та оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів є:

- стандартизовані тести;
- контрольні тестування;
- усне опитування;
- захист і презентація результатів виконаних практичних завдань (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- доповідь із презентацією з теоретичних питань.

Форми поточного контролю:

- усна (відповідь студента по теорії щодо виконання практичних завдань);
- захист і презентації результатів виконаних лабораторних завдань;
- письмова (тестування);

Форма підсумкового контролю: залік.

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять і має на меті перевірку знань здобувачів вищої освіти з окремих тем шляхом виконання конкретних завдань (індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі роботи, презентації чи тематичні тестування). Кількість передбачених балів за різні види робіт зазначено у робочій програмі та в системі дистанційного навчання Moodle, куди студенти можуть завантажувати роботи, і де здійснюється тестовий контроль. Результати оголошуються під час занять та/або виставляються в Moodle. Самостійна робота враховується при складанні поточних і підсумкових тестів, під час захистів практичних робіт.

Підсумкові тести та білети (іспит) покликані перевірити рівень засвоєння теоретичного матеріалу, здатності осмислити і відтворити зміст даної частини дисципліни.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Критерії оцінювання за основними видами робіт – [завантажити >>>](#)

Кількість балів за одне правильне тестове завдання	Критерії оцінювання тестових завдань
1 бал	Тестове завдання складається, принаймні, з чотирьох варіантів змістовних відповідей, з яких лише одна правильна. Неправильні відповіді неочевидні та виглядають правдоподібними за відсутності знань із питання, релевантного тестовому завданню.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (<i>аудиторна та самостійна робота</i>)							Підсумковий тест (іспит)	Сума балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль №2			40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
-	10	10	10	10	10	10		

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано	A (90-100)	Зараховано
	B (80-89)	
	C (70-79)	
	D (60-69)	
	E (50-59)	
Незараховано	FX (35-49)	незараховано з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незараховано) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Суть та особливості підприємницької діяльності в туризмі
2. Поняття, передумови та принципи підприємництва.
3. Функції підприємництва.
4. Ризики підприємницької діяльності
5. Ділові і психологічні якості підприємця.
6. Особливості туристичного бізнесу.
7. Ризики в туристичній діяльності.
8. Франчайзинг у туристичному підприємстві.
9. Бізнес-етика в туризмі
10. Соціальна відповідальність бізнесу
11. Бізнес-модель як передумова розроблення стратегії підприємства на ринку
12. Поняття бізнес-моделі.
13. Методика побудови бізнес-моделі Канвас.
14. Шаблон бізнес-моделі (Business Model Canvas).
15. Інновації як ключова умова успішного бізнесу.
16. Поняття про інновації в туризмі, їх види.
17. Особливості інновацій у туристичному бізнесі.
18. Методи генерації бізнес-ідей.
19. Дизайн-мислення – успішна світова методика для створення інновацій.
20. Основні принципи презентації бізнес ідей.
21. Ризики в інноваційній діяльності.
22. Сутність процесного підходу до управління підприємством.
23. Суть поняття „бізнес-процес”, атрибути бізнес-процесів.
24. Класифікація бізнес-процесів.
25. Бізнес-процеси туристичних підприємств.
26. Бізнес-адміністрування як складова ефективної системи управління підприємством за сучасних умов.
27. Сутність та функції бізнес-адміністрування.

28. Принципи бізнес-адміністрування.
29. Інформаційне забезпечення процесу прийняття управлінських рішень.
30. Інформаційні системи та їх роль в діяльності сучасних підприємств.
31. Системи підтримки прийняття рішень.
32. Підтримка процесу прийняття рішень засобами MS Excel.
33. Якість турпродукту - основа конкурентоспроможності туристичного підприємства
34. Складові компоненти якості туристичних послуг.
35. Чинники впливу на якість туристичного продукту.
36. Проблеми якості надання туристичних послуг.
37. Критерії оцінки якості комплексного туристичного продукту.
38. Методи оцінки якості туристичних послуг.
39. Мета, цілі та завдання управління якістю туристичних послуг.
40. Формування системи управління якістю на туристичному підприємстві.
41. Механізми державної підтримки підприємництва в умовах війни.

Зарахування результатів здобутих шляхом неформальної освіти

Відповідно до «Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (протокол №16 від 25 листопада 2024 року)» (<https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>) допускається зарахування навчальних елементів, а також отримання додаткових балів за результатами **неформальної освіти**:

– робота чи стажування за фахом, що підтверджується документом із підприємства та забезпечує набуття компетентностей, передбачених навчальною дисципліною;

– проходження безкоштовних навчальних тренінгів (вебінарів, семінарів), що проводяться на платформі Prometheus (<https://prometheus.org.ua>) та інших фахових платформах, за умови отримання безкоштовного сертифікату.

Результати зараховуються лише для відповідних тем лекційних і семінарських занять, практичних і лабораторних завдань даної навчальної дисципліни у кількості балів, що виділяються на цей навчальний елемент.

Рекомендована література

Основна література

1. Войнаренко М. Сутність та принципи бізнес-адміністрування на підприємствах за умов мінливого конкурентного середовища. *Економіка: реалії часу*. 2013. № 4(9). С. 49-51.
2. Захарченко Н.В., Перспективи розвитку дизайн-мислення в управлінні бізнесом та інноваціями. *Академічний огляд*. 2022. № 1 (56). С. 53-60
3. Крупельницька І.Г., Євась Т.В., Жукова О.А. Теоретичні аспекти бізнес-адміністрування як складової системи управління підприємством. *Приазовський економічний вісник*. 2017. Вип. 3(03). С. 50–53.

4. Мальська М.П. Економіка туризму: теорія та практика : підручник / М.П. Мальська, М.Й. Рутинський, С.В. Білоус, Н.Л. Мандюк. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 544 с.
5. Мельниченко С.В. Управління бізнес-процесами в туризмі : монографія. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. 264 с.
6. Нестеренко О.В., Савенков О.І., Фаловський О.О. Інтелектуальні системи підтримки прийняття рішень: навч. посіб. К.: Національна академія управління, 2016. – 188 с.
7. Нетепчук В.В. Управління бізнес-процесами. Навч. посіб. – Рівне. НУВГП, 2014. – 158 с.
8. Педько А.Б. Основи підприємництва і бізнес-культури : навч. посіб. Київ: «Центр навчальної літератури», 2020. 168 с.
9. Підприємництво та організація власного бізнесу: навч. посібн. / За ред. Р.І. Грешка. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2022. 580 с.
10. Радченко С.Г. Етика бізнесу : навч. посіб. / С.Г. Радченко. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 396 с.

Додаткова література

1. Александрова В.О., Стригуль Л.С. Втілення принципів бізнес-етики в міжнародному туризмі. *Вісник НТУ «ХПІ» Економічні науки*. 2022. №3. С. 53-57.
2. Галушка З.І., Лусте О.О. Стратегії розвитку бізнесу: теорія і практика. Навчальний посібник. Чернівці. ЧНУ, 2021. 290 с.
3. Круковська О. Оцінка якості продукції та послуг готельно-ресторанного бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2023. №56. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-35>
4. Кушнірук, В., Величко, О., & Коваль, О. (2023). Управління бізнес-процесами в готельно-ресторанному бізнесі. *Економіка та суспільство*, (47). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-65>
5. Мельниченко С. Методика дослідження якості обслуговування на туристичних підприємствах. *Вісник КНТЕУ*. 2012. № 1 С.24-33.
6. Ніколайчук О. Оцінка впливу зовнішніх чинників на розвиток підприємництва в сфері туризму та гостинності України. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2019. № 2. С. 100-112.

Інформаційні ресурси

1. <https://diia.gov.ua/news/portal-diyabiznes>
2. <https://profi.dcz.gov.ua/tests/>
3. <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. <https://www.indexmundi.com/facts/ukraine/international-tourism>
5. <https://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.DPRT>

Політика академічної доброчесності

Здобувачі вищої освіти зобов'язані виконувати положення принципів академічної доброчесності: виконувати всі поточні завдання та підсумковий контроль самостійно без допомоги сторонніх осіб; не допускати списування під час проведення контрольних заходів (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв); надавати для оцінювання лише результати власної роботи; не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити Ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів; не публікувати і не розповсюджувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів.

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- «Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/bky15klw/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>);
- «Положенням про виявлення та запобігання академічному плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» (https://www.chnu.edu.ua/media/vupnho4k/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf)